

Verksamhetsplan 2021-2022

LÄROSÄTEN SYDS BRYSSELSAMARBETE

Antagen av Styrgruppen den 15 april 2021

Vid Lunds universitet Dnr: STYR 2021/1021

Förord

Efter den tvååriga pilotfasen av Lärosäten Syds Brysselsatsning augusti 2018 – juli 2020 har det beslutats att permanenta Brysselsamarbetet. I december 2020 gick Linnéuniversitet formellt med i Lärosäten Syd som dess sjunde medlem.¹ Följande verksamhetsplan för de kommande två åren sätter därmed ramarna för nätverkets fortsatta och långsiktiga samarbete kring Bryssel och EU-frågor.

De mål, uppdrag och den organisationsform som togs fram vid Brysselkontorets uppstart 2018 föreslås fortsätta utgöra grunden för samarbetet. Brysselkontoret är en gemensam strategisk resurs för uppdragsgivarna. Syftet är att ge huvudmännen möjligheter till egen och samlad styrd utveckling av sitt EU-arbete, gällande deltagande i program, policyprocesser och nätverk.

Lärosäten Syds gemensamma Brysselsatsning är mer än bara ett kontor i Bryssel. Det innefattar också ett närmare samarbete mellan involverade stödfunktioner vid lärosätena. Således talar vi om ett Brysselsamarbete, utöver själva Brysselkontoret. Fokus är primärt på EU:s ramprogram för forskning och innovation, men möjligheter finns att även inkludera fler aspekter av utbildning och samverkan.

I Bryssel noterar vi en ökad svensk lärosätensnärvaro. Sedan vår uppstart har även Stockholm Trio (KI, KTH, SU) och Uppsala universitet placerat representanter i EU:s huvudstad. Tillsammans med North Sweden European Office (som företräder UMU, LTU och MIUN) finns det således nu ett informellt svenskt lärosätensnätverk i Bryssel. Detta skapar möjligheter att lyfta svenska intressen på EU-nivå, samt att gemensamt arrangera aktiviteter för att synliggöra svenska lärosäten och deras intressen. Detta blir särskilt relevant i upptakten till det svenska rådsordförandeskapet våren 2023. Det är i detta sammanhang relevant att notera att det i förslaget till svensk strategi för deltagande i ramprogrammet Horisont Europa lyfts att svenska aktörers närvaro och nätverk i Bryssel i större grad bör utnyttjas ”som en brygga och möjlighet att skapa synergier mellan egna aktiviteter och ramprogrammet”.²

Möjligheterna till informationsinhämtning och policypåverkan i Bryssel är också avhängiga deltagande i bredare europeiska nätverk. Lärosäten Syd är därför medlem av två Brysselnätverk – ERRIN³ och UnILiON⁴ – vilka utgör en viktig grund för vårt gemensamma kontaktnät i Bryssel och är ett komplement och förstärkning till lärosätenas engagemang i egna nätverk.

Denna verksamhetsplan kan vid behov uppdateras, och den ska framför allt ses i samband med individuella lärosätens handlingsplaner. Denna verksamhetsplan kompletterar även den verksamhetsplan för hela Lärosäten Syd-samarbetet 2021-2022.

Gemensamt mål och organisation

Vårt gemensamma mål och syfte

Målet med Lärosäten Syds Brysselsamarbete är att främja och öka lärosätenas deltagande i EU:s ramprogram, Horisont Europa, samt att tillvarata möjligheter inom ERA och EEA⁵. Brysselsamarbetet ska allmänt också bidra till större samverkan inom Lärosäten Syd.

Syftet med Brysselkontoret är att öka lärosätenas profil och synlighet på EU-nivå, förbättra lärosätenas kapacitet att bevaka och påverka EU-policy och program, samt bidra till att bygga europeiska och globala partnerskap.

¹ <https://lnu.se/mot-linneuniversitetet/aktuellt/nyheter/2020/larosaten-syd/>

² Kraftsamling för Horisont Europa – Förslag till nationell strategi för ett starkare svenskt deltagande, <https://www.vinnova.se/publikationer/kraftsamling-for-horisont-europa/>

³ European Regions Research and Innovation Network, <https://errin.eu>

⁴ Universities Informal Liaison Offices Network, <https://www.unilion.eu>

⁵ ERA – European Research Area/det europeiska forskningsområdet; EEA – European Education Area/det europeiska utbildningsområdet

Vår organisation

Styrgruppen för Brysselsamarbetet

Styrgruppen har ansvar för att sätta de övergripande ramarna och prioriteringar för Brysselsamarbetet. Gruppen består av en rektor, vice-rector, eller annan ledningsperson, från varje lärosäte med ansvar för forskning, samverkan och/eller internationalisering. Föredragande för styrgruppen är Lunds universitets sektionschef för forskning, samverkan och innovation.

Arbetsgruppen för Brysselsamarbetet

Arbetsgruppen är utsedd av styrgruppen och består av en representant från respektive lärosätes forskningsstöd samt de anställda vid Brysselkontoret. Arbetsgruppen möts regelbundet och förbereder ärenden till styrgruppen och utför gemensamma aktiviteter. Föredragande för arbetsgruppen är representanterna för Brysselkontoret. Koordinatorer från det administrativa stödet för Lärosäten Syd (baserat vid LU) bör bjudas in till arbetsgruppens möten vid behov för att ge möjlighet till större synergier mellan nätverkets verksamhet i Bryssel och på hemmaplan.

Brysselkontoret

Brysselkontoret är ett komplement till det verksamhetsstöd för forskning, samverkan och innovation samt internationaliseringsstöd som finns vid respektive lärosäte och med fokus på det som bäst görs genom närvaro i Bryssel. Brysselkontorets personal har sin anställning vid Lunds universitets sektion Forskning, samverkan och innovation (FSI). Lärosäten Syds Brysselkontor ligger i Nordic House, samlokaliserat med Brysselkontoren för Region Skåne samt Småland Blekinge Halland South Sweden. Brysselkontoret är därmed en integrerad del av den samlade sydsvenska representationen i Bryssel.

Uppdrag och aktiviteter

Brysselkontorets uppdrag är framför allt att vara ett stöd kring de aktiviteter som listas nedan. Målgruppen för dessa är såväl forskare som forskningsstöd och ledning.

- Omvärldsbevakning, information och rådgivning kring påverkan av EU:s forsknings-, innovations- och utbildningspolicy och program, samt av styrgruppen prioriterad tematisk policy relevant för internationellt forskning- och utbildningssamarbete vid våra lärosäten
- Riktat verksamhetsstöd kring EU-programutlysningar, som komplement till hemorganisationernas forskningsstöd
- Identifiering av möjligheter för synliggörande – plattformar, expertgrupper, kontaktnät – av våra lärosäten, särskilt vår forskning, gentemot EU:s institutioner och övriga europeiska intressenter, samt kapacitetsbyggande stöd för deltagande
- Framtagande av besöksprogram till Bryssel för att främja kompetensutveckling vid lärosätena
- Underhållande av nätverk i Bryssel – särskilt ERRIN och UnILiON, samt ett Lärosäten Syd-alumninätverk – och skapande av nya relevanta kontakter för allmän internationell profilering av våra lärosäten
- Tillhandahållande av mötesrum och arbetsplats i Bryssel för forskare och andra anställda för t.ex. projektmöte eller policy-event

Principer för samarbetet

- Brysselkontoret har i första hand kontakt med lärosätenas representanter i arbetsgruppen och styrgruppen.
- Brysselkontorets arbetsinsats är till stor del behovsstyrd och bygger på efterfrågan från hemorganisationerna.

- Forskare och forskargrupper på lärosätena skall vara medvetna om Brysselsamarbetet och i första hand ha arbetsgruppsrepresentanten på respektive lärosäte som kontaktväg till Brysselkontoret.
- Lärosätenas representanter i arbetsgruppen ansvarar för att sprida informationen från Brysselkontoret ut i verksamheterna, i synnerhet till forskare.
- Tidsbegränsade tematiska grupper kan sättas upp baserat på efterfrågan från lärosätena för att följa specifika ämnen på EU-nivå. Detta sker till exempel redan genom en 'Afrikagrupp' för att följa riktade möjligheter inom EU:s program. Sådana tematiska grupper ska vara öppna för alla lärosäten och sammankallas av Brysselkontoret.
- Lärosätena håller regelbundet Brysselkontoret informerat om det övergripande arbetet med ramprogrammet och strategiska EU-frågor som sker vid lärosätena, för att möjliggöra en effektiv extern representation i Bryssel.
- Brysselkontoret reser regelbundet till Sverige (i den mån omvärldsläget tillåter), för att delta i aktiviteter organiserade av arbetsgruppen och synliggöra satsningen ut i respektive lärosätes verksamhet. Generellt är Lund/Malmö bas vid hembesök men åtminstone ett besök per termin i Växjö/Kalmar, Alnarp, Halmstad, Karlskrona, Kristianstad är förväntat, beroende på efterfrågan. Besök vid SLU:s campus utanför Sydsverige kan också bli aktuellt.

Brysselkontoret finansieras enligt följande kostnadsfördelning: Lunds universitet – 53%; Linnéuniversitetet – 12%; Malmö universitet – 10%; SLU – 10%; Övriga – 5% var. Denna fördelning utgör ett riktmärke för varje lärosätes tillgång till Brysselkontorets tid och tjänster.

Årligen arrangeras en workshop för Brysselsamarbetet med syftet att utvärdera året som gått samt formulera nästkommande års inriktning. Vid workshoppen deltar styr- och arbetsgrupp, samt Brysselkontoret och koordinatörerna vid det administrativa stödet för Lärosäten Syd. Övriga delar av verksamheten kan bjudas in vid behov.

Gemensamma utvecklingsområden 2021-2022

Öka kunskapen om EU:s ramprogram Horisont Europa 2021-2027 vid alla lärosäten genom riktade informationsinsatser

Fokus för de två första åren av Brysselsamarbetets EU-bevakning har framför allt varit på framtagandet av det nya ramprogrammet för forskning och innovation, Horisont Europa. När programmet nu börjat den 1 januari 2021 övergår arbetet i nästa fas, att lansera programmet vid lärosätena och att arbeta för ett breddat och ökat deltagande. Gemensamma informationsinsatser har redan påbörjats, till exempel den webinarierierie som genomfördes i november 2020 om de olika klustren i pelare 2. Fortsatt fokus kommer att vara på ramprogrammets alla delar (pelare) som är relevanta för våra lärosäten.

Kärnan i arbetet att öka medverkan i EU:s ramprogram sker på hemmaplan. Brysselkontorets roll blir att vara ett komplement till lärosätenas forskningsstöd vid deras insatser i att informera och öka kunskapen om programmet, såväl generellt som riktat till specifika forskargrupper. Möjligheter till lärosätages gemensamma informationsinsatser kommer att prioriteras. I den utsträckning det är möjligt prioriteras även lärosätessanpassat stöd – riktat till de med mer eller mindre tidigare erfarenhet av ramprogrammet – i enlighet med den kostnadsfördelning mellan lärosäten som föreligger.

Ett mervärde av Brysselsamarbetet är också den kompetensutveckling som sker för stödfunktionerna på hemmaplan genom fortsatt utbyte av erfarenhet. I förslaget till svensk strategi för Horisont Europa beskrivs just vikten av att uppmuntra lärosäten att samverka med varandra för att utveckla anpassat stöd.⁶ Brysselsamarbetet kan särskilt användas till gemensamma utbildningsinsatser för administrativt forskningsstöd kring nyheter i det finansiella och legala regelverket för Horisont Europa. Mer allmänt

⁶ <https://www.vinnova.se/publikationer/kraftsamling-for-horisont-europa/>

fungerar även arbetsgruppen som en plattform för spridning av kunskap och ömsesidigt lärande mellan lärosäten, då denna grupp förenar lärosätenas samlade specialistkompetens inom programmet.

Då ett fokus i Horisont Europa är på breddat deltagande kan vi förvänta oss större ambition att delta från övriga aktörer i det sydsvenska regionala innovationsekosystemet. Samarbete i Bryssel mellan Brysselkontoret och de samlokaliserade Brysselkontoren för regionerna Skåne och Småland-Blekinge-Halland kommer således fortsätta. Fokus för detta samarbete är att underlätta för aktörer inom lärosäten och regioner att finna varandra, särskilt inom de samarbetsprojekt inom pelare 2, inklusive missioner, som kräver deltagande från regionala noder. I Skåne sätts strategiska grupper upp av Forskning- och Innovationsrådet Skåne (FIRS) för att utveckla planer för regionens specialiseringsområden att öka sitt engagemang i ramprogrammet. Genom fortsatt deltagande i FIRS 'Horisontgrupp' kan Brysselkontoret vara ett stöd åt det lärosätesdeltagande som kommer finnas i dessa grupper. Liknande innovationsinitiativ finns även i övriga regioner.

Intressenter

Forskare, forskarmiljöer, forskningsstöd, övrig stödpersonal vid lärosätesförvaltningar

Åtgärder

- Genomförande av gemensamma informationsinsatser inom Brysselsamarbetet för samtliga lärosäten, såväl allmänna som riktade till särskilda forskningsmiljöer och anpassade efter erfarenhetsnivå
- Löpande bevakning från Brysselkontoret av trender, nyheter och möjligheter i implementeringen av ramprogrammet, särskilt missioner och partnerskap
- Bidra till att våra lärosäten har kunskap om och beredskap för att kunna delta i samarbetsprojekt, inklusive de som skapas inom missioner och partnerskap och kräver samarbete inom våra regionala forskning- och innovationsekosystem
- Kompetenshöjande informationsinsatser om regelverk i Horisont Europa riktad till forskningsstödens administrativa personal

Bevaka och analysera utvecklingen inom forskning- och utbildningspolicy

Under 2020 har EU-kommissionen presenterat planer för djupare integration av det europeiska forskningsområdet (ERA) såväl som en ambitiös agenda om att få till stånd ett europeiskt utbildningsområde (EEA) senast 2025, med en rad policyinitiativ på gång under de kommande åren som siktar mot dessa mål. I slutet av 2021 väntas ett policymeddelande om en framtidsvision till 2030 för Europas universitet, vilket kommer ta ett helhetsgrepp om de verktyg på EU-nivå som lärosäten behöver för att "nä sin fulla potential". Detta inkluderar både finansiering, policy samt lagar och regelverk. Ett offentligt samråd för initiativet planeras lanseras under början av 2021.

Brysselkontoret kommer att fortsatt bevaka händelser och initiativ inom EU:s program samt forsknings- och utbildningspolitik. Denna omvärldsbevakning syftar till att identifiera trender, skeenden och aktiviteter som är betydelsefulla för våra lärosäten och som därför föranleder analys och även ställningstagande. Samverkan på detta området mellan Brysselkontoret och lärosätenas forsknings- och internationaliseringsstöd syftar till att öka lärosätenas strategiska och taktiska beslutsstöd.

Särskilt Europauniversitetsinitiativet (EUI) är en viktig del av kommissionens agenda och program (Erasmus+). Av de piloter som startat är Lunds universitet del av alliansen EUGLOH⁷, och Linnéuniversitetet är med i EUniWell⁸. Brysselkontoret kommer att fokusera på fortsatt

⁷ European University Alliance for Global Health, <https://www.eugloh.eu>

⁸ European University for Well-Being, <https://www.euniwell.eu>

kunskapsinhämtning kring utvecklingen av piloterna och initiativet som helhet. Mottagare är både de lärosäten som redan är engagerade och de som är intresserade av kommande utlysningar, tidigast 2022.

Brysselkontoret kommer även att bevaka möjligheter inom det nya sektorsprogrammet Digitala Europa, då det bland annat har fokus på kapacitetsbyggnad och utveckling av digitala utbildningsprogram.

Förmedlingen av denna omvärldsbevakning sker främst genom Brysselkontorets nyhetsbrev, Sett, Hänt och Hört i Bryssel (SHoHiB), samt genom riktad briefing till tematiska grupper (t.ex. Lärosäten Syds 'Afrikagrupp').

Brysselkontoret kommer också att fungera som ett rådgivande stöd åt hemorganisationerna i de fall där lärosätena önskar reagera och aktivt påverka utformningen av EU-policy. Särskilt fokus bör läggas på att tydliggöra processerna för hur detta kan göras gemensamt inom Lärosäten Syd. En viktig kanal för policypåverkan är Brysselnätverket ERRIN, där Brysselkontoret från 2021 kommer att ingå som en av ordföranden i nätverkets policyarbetsgrupp.⁹ Denna arbetsgrupp arbetar för att utveckla nätverkets positioner kring övergripande policyfrågor.

Brysselkontoret representerar även LU i nätverket Cesaer¹⁰, som samlar Europas tekniska universitet. Brysselkontoret deltar i dess arbetsgrupp om EU:s sektorsprogram, vilken är ytterligare en källa till tidig information och påverkanskanaler.

Intressenter

Lärosätesledningar, Lärosäten Syds rektors- och prorektorsgrupp, forskning- och utbildningsnämnder, forsknings- och utbildningsstöd, forskare, Europauniversitetskoordinatorer vid lärosätena, Lärosäten Syds nätverk för omvärldsbevakning

Åtgärder

- Löpande bevakning av EU:s framtidsvision för Europas universitet, där våra lärosäten har den information som krävs för att kunna delta i dialogen på EU-nivå
- Årliga policyevent i Bryssel (ev. digitalt), under 2021 och 2022, för att synliggöra vår forskning och/eller ge en plattform för ledning och forskare att göra inspel till EU:s policyutveckling, t.ex. relaterat till EEA och ERA
- Bidra till ökad kapacitet vid lärosäten att ta sig an policyinformation och kunna reagera i de fall där man önskar påverka utvecklingen av EU-policy
- God förberedelse inför 2022 för de lärosäten som vill söka till EUI
- Etablera en kontaktyta för internationaliseringsstöden för att effektivisera stödet och bevakningen av utbildningspolicy och program.

Bidra till ökad kunskap om och kapacitet till engagemang i EU-policy, program och plattformar

Det finns en tydlig önskan från lärosätenas ledning att använda den europeiska arenan för öka synligheten för forskare och starka forskarmiljöer. Detta spänner från allmän profilering av våra lärosäten för att öka kännedomen om Sydsverige som kunskapsregion, till mer riktad positionering av starka forskningsmiljöer vid enskilda lärosäten. Det är också av vikt att våra forskare förstår och är med och påverkar utformningen av ramprogrammets innehåll. Detta gäller särskilt programnyheter såsom missioner.

Detta inkluderar fortsatt bevakning och identifiering av möjligheter till deltagande för forskare, såsom utlysningar till expertgrupper, talarmöjligheter vid konferenser och deltagande i formella och informella

⁹ <https://errin.eu/working-groups/policy>

¹⁰ <https://www.cesaer.org>

nätverk. Det inkluderar även stöd med att ta fram besöksprogram till Bryssel för delegationer från våra lärosäten. Särskilt fokus läggs på handfast stöd kring tillvägagångssätt för hur dessa möjligheter bäst kan tillvaratas. Ökad kunskap om hur EU-landskapet ser ut är av vikt. Det gäller särskilt nätverk som tillhör missionerna och partnerskapen i Horisont Europa. Kompetensbyggande om nätverk och deltagande sker inte enbart genom information och rådgivning från Brysselkontoret utan det ömsesidiga utbytet av erfarenheter inom ramen för arbetsgruppen är även en mycket viktig källa.

Det administrativa stödet vid Lärosäten Syd¹¹ har av rektorerna fått i uppdrag att kartlägga vilka nätverk och plattformar de olika medlemmarna deltar och samverkar i. Brysselkontoret kommer att bidra till denna kartläggning. Här kan nämnas att Brysselkontoret är medlem av nätverket UnILiONs sekretariat, vilket ger god insikt i landskapet av lärosäteskontor i Bryssel.

Det är av vikt att hitta sammanhang och flöden för engagemang, att visa på hur deltagande i nätverk kan vara ett led mot ökat deltagande i EU-program. Synligheten som kommer genom engagemang såsom seminarier och besöksprogram öppnar också kanaler för att främja lärosätenas intressen och kunna påverka utformningen av EU-policy.

Samtidigt är det av vikt att Brysselkontorets aktiviteter är behovsstyrda, där teman för besök och möten föreslås av hemmaorganisationerna. Prioritet kommer ges till de tematiska områden som samlar fler än ett lärosäte, vilket också skapar möjligheter för ömsesidigt lärande inom nätverket. Exempel på sådana tematiska områden kan vara hälsa; smarta hållbara städer; anpassningar till klimatförändringar; livsmedel; och samhällsvetenskap och humaniora. Dessa områden samlar flertalet lärosäten inom Lärosäten Syd och är samtidigt viktiga prioriteringar inom ramprogrammets kluster, missioner och partnerskap. Ett viktigt övergripande tema är EU:s gröna giv, och Brysselsamarbetet kommer att arbeta för att öka förståelsen hos våra forskare om hur denna policyprioritering påverkar utformningen av utlysningar och projektförväntningarna i EU:s program.

Intressenter

Forskare, starka forskningsmiljöer, ledning, administratörer

Åtgärder

- Organisera ett webinarium per termin för ledning, forskare och forskningsstöd för att bygga kompetens kring ramprogrammet och EU:s policyinitiativ
- Bidra till kartläggning av lärosätena inom Lärosäten Syds samlade deltagande i nätverk och plattformar och potentiell breddning av detta.
- Kontinuerlig spridning av kunskap inom arbetsgruppen, och ut i lärosätena, om tillvägagångssätt för deltagande och engagemang i plattformar som omgärdar EU-programmen

Bidra till Lärosäten Syds gemensamma kommunikation

Detta område är ett gemensamt utvecklingsarbete för LSiB och LS administrativa stöd för att på ett övergripande plan förbättra och integrera Lärosäten Syds kommunikation.

I takt med att Lärosäten Syd mognar och växer som nätverk finns det anledning att se över hur samarbetet kan användas för att stärka lärosätenas kommunikation på ett europeiskt plan. Lärosäten Syd har för närvarande ingen gemensam kommunikationsplan, men med utökandet av det administrativa stödet för Lärosäten Syd vid LU finns nu en möjlighet att t.ex. där ha en tydligare innehållsansvarig för nätverkets gemensamma hemsida. En grundläggande uppdatering av Lärosäten Syds hemsida¹² sker också i och med Linnéuniversitetets anslutning. Sedan tidigare finns också ett Twitter-konto för Brysselkontoret.¹³ Ett arbete

¹¹ Baserat vid Lunds universitets Planeringsavdelning

¹² <https://larosaten Syd.se/>

¹³ <https://twitter.com/LarosatenSydEU>

med att ta fram gemensamma kommunikationsmallar har påbörjats av Lärosäten Syds koordinatörer och Brysselrepresentanterna, för gemensamma presentationer och dokument.

Det finns potential att utnyttja vår närvaro på webben på ett mer effektivt sätt. Det gäller både hur våra lärosäten synliggörs på Lärosäten Syds hemsida, samt hur nätverket Lärosäten Syd, och Brysselkontoret, synliggörs på lärosätens hemsidor. Lärosäten Syd kan användas som kanal för erfarenhetsutbyte gällande hur vi externt kommunicerar våra portföljer av europeiskt projektdeltagande, våra lärosätens engagemang i europeiska nätverk, och goda exempel på samhälleligt genomslag (*impact*) från europeiska samarbeten. Utvalda delar av detta kan, där relevant, inkluderas på nätverkets gemensamma webbplattform. Lunds universitets handlingsplan för samarbete med Europa¹⁴ nämner till exempel användande av webben för att visa upp framgångsrika projekt och goda exempel som ett specifikt mål.

Intressenter

Forskningsstöd, administratörer, kommunikationsavdelningar, starka forskningsmiljöer

Åtgärder

- Framtagande av gemensamma presentations- och dokumentmallar för Lärosäten Syd och riktlinjer för användning
- Kartläggning av goda exempel från andra europeiska universitet kring kommunikation av EU-engagemang i digitala kanaler
- Uppdatering av Lärosäten Syds hemsidas svenska och engelska del, med tydligare fokus på vilken information som behövs för en svensk respektive internationell målgrupp
- Fortsatt utveckling av nyhetsbrevet SHoHiB för att säkerställa att informationen däri alljämt motsvarar lärosätenas förväntningar på omvärldsbevakning.

¹⁴ LU Dnr SAMV 2020/316